

> Retouradres Postbus 2518 6401 DA Heerlen

De Korenschoof
XXXXX

Stadsplateau 1
3521 AZ Utrecht
Postbus 2518
6401 DA Heerlen
T 088 120 5000
www.igj.nl

Inlichtingen bij

XXXXX

Ons kenmerk

XXXXXXX

Datum 19 oktober 2021
Betreft vastgesteld briefrapport toezichtbezoek Wzd De
Korenschoof

Geachte xxxxxxxx

Op 7 juni 2021 bezocht de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (hierna: de inspectie) De Korenschoof te Haarle (Tubbergen). Dit toezichtbezoek is onderdeel van het thematisch toezichtproject van de inspectie met als onderwerp de uitvoering van de Wet Zorg en Dwang (Wzd) en de Wet verplichte ggz (Wvvgz).

In deze brief geef ik aan wat de belangrijkste uitkomsten zijn van dit toezichtbezoek bij De Korenschoof.

Aanleiding en doel

In de visienota 'toezicht op onvrijwillige en verplichte zorg' zet de inspectie uiteen wat de komst van de wetten Wvvgz en Wzd betekent voor haar toezicht. De inspectie wil met haar toezicht bijdragen aan het realiseren van de doelstellingen van de beide wetten, waaronder het terugdringen van dwang in de zorg, het verhogen van de kwaliteit van (onvrijwillige) zorg en het versterken van de rechtspositie van cliënten. Zie verder www.igj.nl/onderwerpen/dwang-in-de-zorg.

Werkwijze

De inspectie maakte een toetsingskader van normen op basis van de Wzd en een aantal relevante veld- en beroepsnormen (zie toetsingskader Wzd, <https://www.igj.nl/zorgsectoren/gehandicaptenzorg/vrijheidsbeperking>). De normen zijn gegroepeerd in drie thema's: sturen op kwaliteit en veiligheid, deskundige zorgverleners en persoonsgerichte zorg. Per thema geeft de inspectie aan wat er goed gaat, wat er beter kan en wat er beter moet bij De Korenschoof.

Invulling bezoek

De inspectie sprak tijdens het bezoek aan De Korenschoof met twee cliënten, een wettelijk vertegenwoordiger, de bestuurder, een zorgmanager en een teamleider (beide zorgverantwoordelijke), de Wzd-functionaris en zorgverleners. Daarnaast keek de inspectie een aantal elektronische cliëntdossiers in samen met de zorgverantwoordelijken en zorgverleners. Ook las de inspectie voorafgaand aan het bezoek het Wzd beleidsplan en de klachtenregeling van De Korenschoof. Na het bezoek ontving de inspectie de huisregels voor medewerkers en jeugdigen en de lijst van cliënten van De Korenschoof.

Beschrijving De Korenschoof

De Korenschoof is een zorgboerderij voor jongeren en jongvolwassenen, waarvan een deel gedragsproblematiek en een deel verstandelijke en/of meervoudige beperking heeft. De Korenschoof biedt verblijf, dagbehandeling, buitenschoolse opvang, logeeropvang, dagbesteding, therapie en ondersteuning thuis. In totaal ontvangen 81 cliënten zorg van De Korenschoof, van wie er dertig wonen. Er zijn twee jeugdzorg groepen en drie groepen voor meervoudig complex gehandicapten (MCG). Op de vijf groepen kunnen dertig cliënten verblijven, zes per groep.

De cliënten gaan naar hun eigen school in de omgeving of naar dagbesteding, binnen of buiten De Korenschoof. Voor een deel van de cliënten van de MCG groepen is er een dagprogramma op de eigen groep of het terrein van De Korenschoof. De zorgaanbieder biedt hulp op basis van de Jeugdwet, de Wlz en de Wmo. Op een deel van de cliënten die op bij De Korenschoof is de Wzd van toepassing.

Datum

19 oktober 2021

Ons kenmerk

xxxxxx

Resultaten

Thema Sturen op kwaliteit en veiligheid zorg

Wat gaat goed

Het voorkomen van onvrijwillige zorg staat voorop bij De Korenschoof. Deze visie hoorde de inspectie in alle gesprekken terug en is te zien in het leefklimaat groepen. De Korenschoof zet voor haar cliënten een leefklimaat neer waar het met voldoende deskundig personeel cliënten tot ontwikkeling te brengt. Goed voorbeeld van een alternatief voor dwang is het zandpad, een lang zandpad tegenover de zorgboerderij waar cliënten die overprikkeld of agressief zijn tot rust kunnen komen.

Het management en de Wzd-functionaris vertellen dat De Korenschoof in de zomer van 2020 begonnen is met de implementatie van de Wzd. De Korenschoof heeft een beleidsplan Wzd opgesteld. De Wzd-functionaris en de gedragswetenschappers van De Korenschoof volgden e-learning Wzd. De zorgverleners zijn door de Wzd-functionaris geïnformeerd over de Wzd in teamoverleggen. De Korenschoof heeft ervoor gekozen om de teamleiders te benoemen tot zorgverantwoordelijke. Er is een gz-psycholoog aangewezen als Wzd-functionaris.

De zorgverantwoordelijke en de zorgverleners vertellen en laten zien in dossiers dat elke cliënt een persoonlijk ontwikkelingsplan heeft. Voor cliënten die onder de Wzd vallen maakte De Korenschoof een apart formulier om de gevolgde stappen uit het stappenplan in vast te leggen. De zorgverantwoordelijke en de zorgverleners laten zien dat voor cliënten met onvrijwillige zorg een stappenplan is ingevuld.

In de gesprekken komt naar voren dat de Wzd functionaris, de zorgverantwoordelijken en de zorgverleners nog zoekend zijn naar alternatieven of lichtere vormen van onvrijwillige zorg, vooral op de jeugdzorg groepen. Zorgverleners vinden het niet altijd makkelijk om risico's te nemen of oude gewoonten los te laten. De inspectie hoort terug dat het gesprek hierover gevoerd wordt. Een voorbeeld hiervan is een van de jeugdzorggroepen, waar veel (impliciete) huisregels waren over bijvoorbeeld telefoongebruik.

Wat kan beter

De Korenschoof geeft aan nog geen ambulante onvrijwillige zorg te bieden. De visie van De Korenschoof op ambulante onvrijwillige zorg ontbreekt in het beleidsplan van De Korenschoof.

Datum

19 oktober 2021

Ons kenmerk

xxxxxx

Wat moet beter

Het management, de Wzd-functionaris en de zorgverantwoordelijken vertellen dat De Korenschoof schriftelijk afspraken vastgelegde over de taakverdeling tussen de Wzd-functionaris en de zorgverantwoordelijke. Ook over de onafhankelijkheid van de Wzd-functionaris zijn afspraken vastgelegd. De inspectie hoorde echter ook in de gesprekken dat deze afspraken in de praktijk niet afdoende zijn worden. De Wzd-functionaris is wel onafhankelijk van het management, maar niet van de werkvloer. De Wzd-functionaris schrijft bijvoorbeeld mee aan de zorgplannen. Gesprekspartners vertellen dat zij vinden dat de persoonlijk begeleiders de zorgverantwoordelijke zouden moeten zijn.

De zorgverantwoordelijken en de zorgverleners vertellen en laten zien in dossiers dat De Korenschoof voor cliënten die onder de Wzd vallen een apart formulier maakte om het stappenplan in te volgen. Dit formulier is nog in ontwikkeling. In het formulier ontbreekt de visie van ouders en (indien mogelijk) van cliënten over de in te zetten dwang. In het plan ontbreekt tevens waar verzet aan te herkennen is, hoewel dat extra belangrijk is bij de cliënten van de MCG groepen omdat zij niet allemaal kunnen praten. Ook staat in het plan niet hoe de maatregelen afgebouwd gaan worden, welke alternatieven afgewogen en uitgetoetst zijn en de vervolgstappen die genomen gaan worden.

Hoewel de inspectie in de gesprekken met de Wzd functionaris, de zorgverantwoordelijken en de zorgverleners hoorde dat zij altijd naar alternatieven of lichtere vormen van onvrijwillige zorg zoeken, blijkt uit gesprekken met zorgverleners dat dit vooral gebeurt wanneer er verzet is. Wanneer een jeugdige van de MCG groep zich niet verzet tegen bijvoorbeeld een gesloten slaapkamerdeur, gaan medewerkers niet actief op zoek naar een minder ingrijpend alternatief.

De Wzd functionaris, de zorgverantwoordelijken en de zorgverleners vertellen dat zorgverleners ongeplande onvrijwillige zorg registreren als incident en dat de geplande onvrijwillige zorg in het stappenplan van cliënten staat. Het is op dit moment niet mogelijk een automatisch overzicht te maken van de geregistreerde onvrijwillige zorg. Daardoor is sturen op verminderen alleen op cliëntniveau mogelijk, maar niet voor De Korenschoof als geheel. De Korenschoof kan hierdoor ook niet of niet volledig voldoen aan de aanleveringsplicht aan de inspectie van gegevens over 2020 en 2021 van geleverde onvrijwillige zorg.

Thema Deskundige zorgverleners

Wat gaat goed

Het management en de Wzd-functionaris vertellen dat alle zorgverleners zijn geïnformeerd over de Wzd. Ook weten de zorgverleners hoe ze met het stappenplan moeten werken.

Wat kan beter

De zorgverleners vertellen dat zij meer behoefte aan scholing hebben op het gebied van de Wzd en vrijheidsbeperking. Het management vertelt dat dit wel gepland staat, maar op dit moment niet geregeld is.

Datum

19 oktober 2021

Ons kenmerk

xxxxxx

Thema Persoonsgerichte zorg

Wat gaat goed

De zorgverantwoordelijken en de zorgverleners vertellen en laten zien in dossiers dat cliënten (indien mogelijk) en hun ouders, voogd of wettelijk vertegenwoordiger betrokken zijn bij het opstellen van het persoonlijk ontwikkelplan en het stappenplan. De cliënt mag daarbij ook zelf aangeven wat hij graag zou willen doen of leren. De plannen worden twee keer per jaar geëvalueerd en bijgesteld.

De zorgverleners en jeugdigen vertellen het De Korenschoof over het algemeen goed lukt geen generieke, vrijheidsbeperkende regels in te zetten die voor alle cliënten gelden. De inspectie zag dat de huisregels gericht zijn op praktische zaken, terwijl individuele regels die maatwerk vragen staan in het persoonlijk ontwikkelingsplan van een cliënt of op het planbord in de woonkamer van de groep. Ook maken de jongvolwassen cliënten onder begeleiding afspraken over het samenleven op de groep.

Wat kan beter

De zorgverantwoordelijken en de zorgverleners vertellen dat ze vinden dat de Wzd veel extra tijd kost, bijvoorbeeld het volgen van het stappenplan en de extra gesprekken met ouders hierover. Dit gaat ten koste van tijd die direct aan cliënten besteed kan worden.

Wat moet beter

Het management, de Wzd functionaris, de zorgverantwoordelijken en de zorgverleners vertellen dat het De Korenschoof nog niet gelukt is een externe deskundige te vinden. In de dossiers is te zien dat het voor de volgende evaluatie van de stappen in de zorgplannen wel nodig is een externe deskundige in te zetten om mee te denken.

De zorgverleners en de cliënten vertellen dat De Korenschoof een vertrouwenspersoon van AKJ heeft voor de Jeugdwet, die regelmatig langskomt en bekend is. Deze vertrouwenspersoon is er voor alle cliënten. Er is op dit moment geen cliëntenvertrouwenspersoon voor de Wzd.

Overige bevindingen

Verwantenraad

Het management vertelt dat De Korenschoof geen cliëntenraad of een verwantenraad heeft. Voor cliënten organiseert De Korenschoof inspraaktafels, waar onderwerpen aan de orde komen en cliënten mogen inbrengen wat zij daar van vinden. Voor ouders organiseert De Korenschoof vier keer per jaar een ouderavond. Het is belangrijk dat De Korenschoof zich inspant een verwantenraad te vormen, voor structurele inspraak in zaken rond de kwaliteit en organisatie van de zorg en de Wzd.

Samenloop Wvvgz

Bij De Korenschoof is een groep cliënten die gezien hun problematiek niet onder de Wzd, maar onder de Wvvgz valt. Wanneer er bij een individuele cliënt met ggz-problematiek onverhoopt verplichte zorg aan de orde komt, dan zal die zorg door een externe partij op locatie van De Korenschoof kunnen worden uitgevoerd. Die externe partij zal dan als zorgaanbieder moeten voldoen aan de in het besluit zorg en dwang of het besluit verplichte geestelijke gezondheidszorg gestelde regels, die gelden in geval van ambulante verplichte zorg.

Datum

19 oktober 2021

Ons kenmerk

xxxxxx

Corona

Het management en zorgverleners vertellen dat er bij De Korenschoof besmettingen met het Corona-virus geweest zijn. Vooral op de MCG groepen was dat zwaar en spannend. De Corona periode heeft veel gevraagd van het personeel, vanwege een toename van werkdruk. Een aantal cliënten dat Corona heeft gehad, heeft daar nog steeds last van. Op dit moment zijn alle zorgverleners die dit wensen, gevaccineerd.

Het is De Korenschoof gelukt geen extra vrijheidsbeperkende maatregelen toe te passen in coronatijd. Zorgverleners stimuleren de naleving van de coronaregels en informeren cliënten over het nut van de regels. Niet alle oudergesprekken zijn doorgegaan, die worden nu weer gepland.

Conclusie

De inspectie concludeert dat De Korenschoof voor de bezochte locatie een start heeft gemaakt met de implementatie van de Wzd. Zo is voor alle cliënten het stappenplan ingevuld en betreft De Korenschoof cliënten en ouders bij de hulpverlening en onvrijwillige zorg.

De Korenschoof voldoet echter nog niet aan alle voorwaarden om de Wzd goed uit te voeren. Op de volgende punten is nog ontwikkeling nodig: de onafhankelijkheid van de Wzd-functionaris, de rol en taken van de zorgverantwoordelijken en het betrekken van een externe deskundige.

De inspectie ziet verbeterpunten. U heeft in de paragraaf 'resultaten' onder de kopjes 'wat kan beter', 'wat moet beter' en bij 'overige bevindingen' kunnen lezen welke dit zijn. We vertrouwen erop dat De Korenschoof verbeterpunten oppakt. De inspectie verwacht dat De Korenschoof uiterlijk zes maanden na datum van het vastgestelde briefrapport een verslag met het resultaat van de verbeteringen aan de inspectie stuurt.

Met vriendelijke groet,

xxxxxx